

Sortsvalg med fokus på andet end udbytte

Jon Birger Pedersen

17. Januar 2018

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

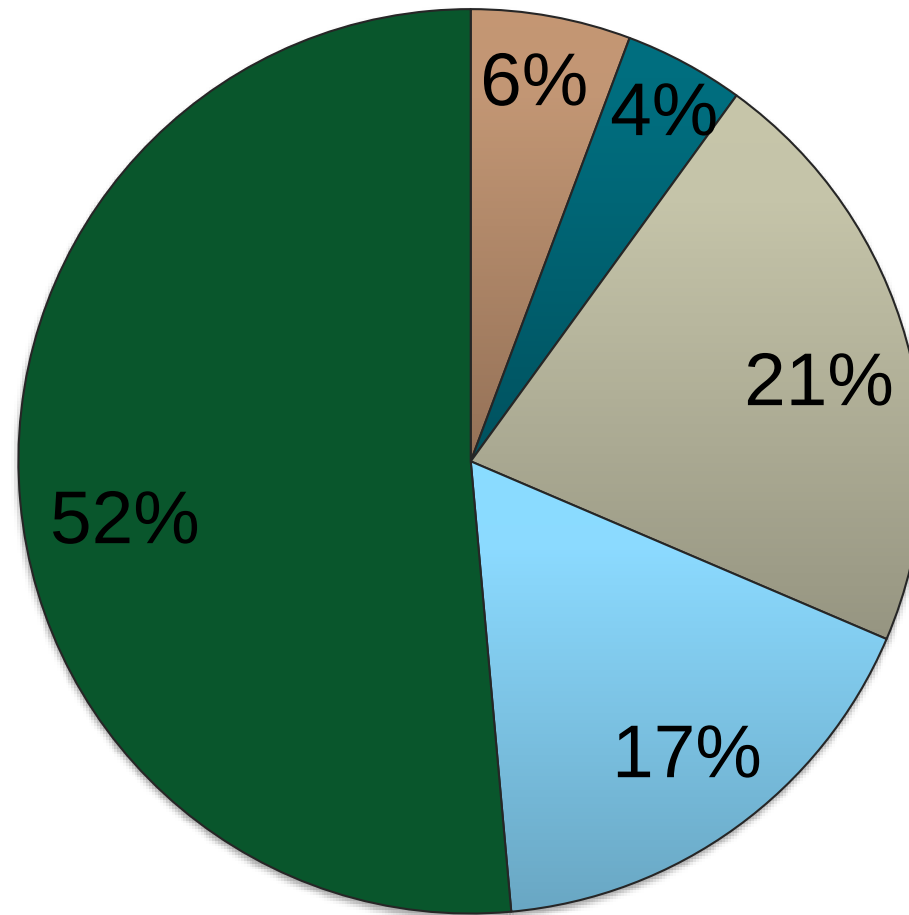
Traditionel opskrift på valg af rapssort:

- Vælg en rapssort, der:
 - Har givet et højt og stabilt udbytte af frø af standardkvalitet gennem flere års forsøg
 - Har en passende højde ved høst
 - Har en god modstandsdygtighed mod sygdomme
 - Har et lavt indhold af glucosinolater og erucasyre
 - Passer til det ønskede såtidspunkt.
 - Specialsort efter aftale med aftager

Traditionel opskrift på valg af rapssort:

- Vælg en rapssort, der:
 - Har givet et højt og stabilt udbytte af frø af standardkvalitet gennem flere års forsøg
 - Har en passende højde ved høst
 - Har en god modstandsdygtighed mod sygdomme
 - Har et lavt indhold af glucosinolater og erucasyre
 - Passer til det ønskede såtidspunkt.
 - Specialsort efter aftale med aftager
- Men kan vi ikke gøre det lidt bedre?

Vinterrapssorter, hvornår startede sorten i forsøg?

3 års udbytter fra Landsforsøg

	2015	2016	2017
Butterfly		113	110
Smaragd			108
V3160L	100	106	107
Django		110	107
Hillico			106
Derrick			106
Topaze			106
PT256	106	102	105
Leopard	103	102	105
DK Exclaim	101	112	105
Lasse			105
DK Expansion			105
Kraft			105
Alezzan			105
Armani			104
INV1077		107	104
Horigin			104
CWH343			104
Pangea			104

Andre egenskaber end udbytte

- Andre egenskaber:
 - Nogle kan prøves i forsøg
 - Andre kilder?
 - Forædler
 - Repræsentant
 - Egne og naboers erfaringer
- Udfordring:
 - Sorter udskiftes hurtigt

Egenskaber der prøves i forsøg (småparceller):

- Planteøjde efter afblomstring
 - Siger noget om, hvor stor en plantemasse der skal håndteres i høst
- Afgrødeøjde ved høst
 - Sammenholdt med planteøjde efter afblomstring viser det, hvor meget afgrøden fylder ved høst
 - Lav afgrødeøjde ved høst antyder, at der ikke kan sættes høj stub.
 - Hastighed ved høst
- Sygdomsresistens
 - Svært at skaffe gode informationer fra forsøg

Egenskaber der ikke afsløres i sortsforsøg (såes samtidigt):

- Egnet til tidlig såning:
 - Har ikke tendens til at strække sig i efteråret
 - Kan udvikle sig forholdsvis langsomt
- Egnet til sen såning:
 - Udvikler sig forholdsvis hurtigt i løbet af efteråret
 - Kan have tendens til at strække sig
- Udfordring: Styre udvikling uden kemi.

Eksempler på sorter: Wembley og DK Exception

Sået: 25. august. Foto: 6. december 2017:

Eksempler på sorter: Wembley og DK Exception

Sået: 25. august. Foto: 6. december 2017:

Egnsbestemt sortvalg?

- Sorter velegnet til tidlig såning:
 - Sydlige dele af landet, hellere end at udsætte såtidspunktet
 - Såning efter vinterbyg eller andre tidligt høstede afgrøder
- Sorter velegnet til sen såning:
 - Kolde lokaliteter

Skulpeopspringningsresistens

- Hvornår er det interessant:
 - Direkte høst
 - Uens arealer
 - Kniber det med høstkapaciteten
- MEN
 - Det er ikke en garanti mod dryssespild!

Andre egenskaber

- Racespecifik tolerance mod kålbrø
 - Bedre sorter på vej, men
 - Pas på, tolerancen står for fald
 - Sædskifte er vejen frem
 - Hvor og hvornår skal sorterne vælges?
 - Arealer med svage angreb af kålbrøk siden
- Resistens mod rapsrødsot

Eksempel på ekstra oplysninger, udover udbytte:

	Sortstype	Dato for begyndende blomstring	Plante-højde, 14 dage efter afblomstring, cm	Ved høst		Oplysninger fra forædler eller anmelder				
				Afgrøde-højde, cm	Leje-sæd ¹⁾	Skulpe-op-springs-resistens	Race-specifik tolerance mod kålbrok	Raps rødsot resistens	Anbefalet til	
									tidlig såning	sen såning
Butterfly	Linje	1/5	165	157	0,9				Ja	
Smaragd	Hybrid	29/4	173	167	2,1			Ja	Ja	
V3160L	Hybrid	30/4	178	170	1,2				Ja	
Django	Linje	1/5	165	158	1,1				Ja	
Hillico	Hybrid	30/4	180	168	2,6	Ja				Ja
Derrick	Linje	2/5	168	159	2,2				Ja	
Topaze	Hybrid	1/5	188	177	2,3	Ja			Ja	
PT256	Hybrid	1/5	172	166	1,2	Ja			Ja	Ja
Leopard	Hybrid	29/4	173	170	1,6	Ja			Ja	
DK Exclaim	Hybrid	1/5	184	176	2,0	Ja				Ja
Kilde:	SortInfo.dk					Oversigt over Landsforsøgene 2017, side 156				

¹⁾: Skala 0-10, 10 = helt i leje

Sortsvalg i vinterraps, baseres på:

- Udbytte i Landsforsøg
- Hvor skal rapsen dyrkes (geografi)
- Markens ensartethed
- Hvornår regner jeg med at så (forfrugt, andet)
- Hvordan forventer jeg at høste?
- Historiske erfaringer med kålbrok?
- Vælg gerne to sorter baseret på mindst to års resultater

